
Elektronikus azonosítás és hitelesítés a közigazgatásban

Weszprémi Bernadett*

Az eIDAS rendelet¹ hatályba lépése Magyarországon is mérföldkő az elektronikus közigazgatásban. Számtalan aspektusa érinti a szabályozást és ezáltal a gyakorlatot. A cikk kifejezetten a téma egy szegmensét vizsgálja: az elektronikus azonosítást és hitelesítést² a közigazgatás területére szűkítve. Bár a rendelet egységet teremt az e-ügyintézésben, kiterjesztve hatályát a közigazgatáson kívüli ügyintézésre is, jelen cikk a témának csak a közigazgatási vetületeivel kíván foglalkozni. Elméleti szempontból kívánom áttekinteni az azonosításra, hitelesítésre vonatkozó legfontosabb szabályokat és fogalmakat, elsősorban a jogi szabályozásra koncentrálni és csak a fogalmak értelmezéséhez szükséges mértékig belefolyna a technikai követelményekbe annak érdekében, hogy átfogó képet kapjunk arról, ma milyen lehetőségeink vannak az e-közigazgatásban személyünk azonosítására és dokumentumunk hitelesítésére.

1. Alapfogalmak tisztázása

A két fogalmat elválasztanám egymástól, mert bár gyakran szinonimaként használjuk, az azonosítás³ értelmezésében a személyre, míg a hitelesítés⁴ a

* Egyetemi adjunktus, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudomány Kar, Közigazgatási Jogi Tanszék.

1 Az Európai Parlament és a Tanács 910/2014/EU rendelete a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: eIDAS-rendelet). (OJ L 257/73. p. 73-114.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU> [2017.12.28.]

2 *Architecture for a European interoperable eID system within a smart card infrastructure*, CEN Workshop Agreement, CWA 15264-1, 2005, <https://joinup.ec.europa.eu/solution/architecture-european-interoperable-eid-system-within-smart-card-infrastructure> [2018.01.13.]

3 Az eIDAS rendelet 3. cikk 1. pontja szerint a természetes vagy jogi személyt, illetve jogi személyt képviselő természetes személyt egyedileg azonosító, elektronikus személyazonosító adatok felhasználásának folyamata. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU> [2018.05.28.]

4 Az eIDAS rendelet 3. cikk 5. pontja szerint olyan elektronikus folyamat, amely lehetővé teszi a természetes vagy jogi személy elektronikus azonosításának vagy az elektronikus adatok eredetének és sértetlenségének az igazolását.

dokumentumra vonatkozik. Ezekkel a fogalom-meghatározásokkal dolgozik az eIDAS rendelet is. Az azonosítás jelenti egyrészt az ügyfél személyazonosságának megállapítását, másrészt a dokumentum hitelességének ellenőrzését⁵, amelyek feltételeinek kiépítése elengedhetetlen az e-közigazgatásban.⁶ Szűkebb értelemben viszont az azonosításon az ügyfél személyének beazonosítását értjük. A dokumentum hitelességének igazolása és személyhez rendelése már a hitelesítés témaköréhez tartozik. A hagyományos eljárás sok esetben a személyes megjelenés nyújtotta bizalmon alapult, amely az elektronikus formából hiányzik, ezért a technológiai eszközöknek kell ezt a bizalmat megteremteni, a biztonságot garantálva. Az írásbeli kapcsolattartás esetén pedig ott volt az aláírás, ezért az informatikában is ki kellett találni egy olyan technikát, amely ezzel egyenértékű.

1.1. Elektronikus személyazonosítás (eID). Az Internet világában elektronikusan kommunikálunk, gyakran jogkövetkezményekkel járó nyilatkozatokat teszünk, szerződéseket kötünk, ezért itt is meg kell teremteni a küldő és fogadó személyek azonosításának lehetőségét. Ez bizonyos esetekben csak egy emailcímhöz kötöttséget és akár álnév használatát jelenti, de van, amikor a személyazonosság megállapíthatósága elengedhetetlen⁷, ezért jött létre az elektronikus személyazonosítás (e-Identity Management – eIDM⁸) és az ezt kezelő rendszer (eIDMS⁹) fogalma.¹⁰

Az eID kifejezést különböző összefüggésekben használják különböző jelentésekkel. Nemcsak a személyes, a szervezeti és a nemzeti eIDMS közötti különbségről van szó, hanem az ilyen rendszer különböző részeit és funkcióit is ezzel a kifejezéssel illetik, ezért szükség van az eIDMS-eket alkotó különböző elemek meghatározására. Ha az elektronikus rendszerekben tárolt

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU>
[2018.05.28.]

5 *Common Terminological Framework for Interoperable Electronic Identity Management*, Consultation paper, MODINIS-IDM Project, 2005, <https://www.cosic.esat.kuleuven.be/modinis-idm/twiki/bin/view.cgi/Main/GlossaryDoc> [2018.01.13.]

6 Lásd bővebben: VÁGUJHELYI Ferenc: *Blockchain a közigazgatásban*, Új Magyar Közigazgatás, 2017/10. 65.p.

7 PALME, Jacob– BERGLUND, Mikael: *Anonymity on the Internet*, 2004. p. 4. <http://dsv.su.se/jpalme/society/anonymity.pdf> [2018.01.16.]

8 „A digitális azonosság egy elektronikus formájú részidentitás.” „Az elektronikus személyazonosítás az egyes entitások rész-identitásának kezelését jelenti, azaz az azonossági attribútumok meghatározását, kijelölését és igazgatását, illetve annak eldöntését, hogy a részleges azonosság újrahasználható-e eltérő környezetben.” *Modinis Study on Identity Management in eGovernment*. Common terminological framework for interoperable electronic identity management. European Commission / University of Leuven; 2005. p. 9., p. 11. <https://www.cosic.esat.kuleuven.be/modinis-idm/twiki/bin/view.cgi/Main/GlossaryDoc> [2018.01.16.]

9 „A személyazonosság-kezelő rendszer olyan szervezeti és technikai infrastruktúra, amelyet az identitás-jellemzők meghatározására, kijelölésére és kezelésére használnak.” *Modinis Study on Identity Management in eGovernment*. Common terminological framework for interoperable electronic identity management. European Commission / University of Leuven; 2005. p. 12. <https://www.cosic.esat.kuleuven.be/modinis-idm/twiki/bin/view.cgi/Main/GlossaryDoc> [2018.01.16.]

10 Lásd bővebben a puha és kemény azonosításról írt részeket. In: ZARSKY, Tal Z. – ANDRADE, Norberto Nuno Gomes de: *Regulating Electronic Identity Intermediaries: The Soft eID Conundrum*, Ohio St. Law Journal, Ohio State University. College of Law, Columbus, 2013/6. pp. 1335-1400.

személyazonossági adatainkat vizsgáljuk, azokat papíralapú iratokból, vagy a back-office rendszerek közötti elektronikus adatcsere útján, és csak kis mértékben elektronikus személyi igazolvánnyal továbbítjuk. Ebben az összefüggésben az eID-kártya csak egy belépési csatornát módosít a sok közül, a fő kérdés a személyazonosításra használt adatok típusára és az adatcsere szabályozására vonatkozik.

Az elektronikus azonosítás előfeltétele az interoperabilitás, amely nélkülözhetetlen az alapszabadságok szabad áramlásának megvalósításához és az európai szintű adminisztrációs teher leküzdéséhez.¹¹ A legnagyobb korlátokat a digitális piac szétaprózódottsága, a számítógépes bűnözés terjedése, a hálózati beruházások hiánya, az elégtelen kutatási és innovációs erőfeszítések, a digitális jártasságok és készségek hiánya és a társadalmi kihívások terén elmulasztott lehetőségek jelentik, de a Digitális Menetrend is hangsúlyozza az interoperabilitás jelentőségét ezen a területen.¹²

Walter Fumy és Manfred Paeschke szerint az eID-val szemben támasztott legfontosabb követelmények a következők:

- biztonság,
- felhasználóbarátság,
- hatékonyság,
- interoperabilitás.¹³

Bár fentebb rögzítettük, hogy az eID-kártya az e-személyazonosításnak csak egy szegmense, mégis beszéljünk néhány szót magyarországi bevezetéséről. Az *e-személyi*¹⁴ nemcsak TAJ és adóazonosító kártyánkat váltja ki, ePASS funkciója révén a schengeni – illetve más államközi egyezmények által biztosított – rendszerek (határátlépés, zsilipkapus beléptető) igénylésére jogosít fel, emellett e-aláírást (eSIGN) és ujjlenyomatot is tartalmaz, amelyek felhasználási lehetőségeit még nem látjuk, de így már nagyfokú biztonságot garantál, hiszen a tudás, birtoklás alapú és biometrikus azonosítási fajtákat¹⁵ ötvözi egy eszközön, egyfajta

11 *Competitiveness and innovation framework programme (CIP)*, ICT Policy Support Programme, Towards pan-European recognition of electronic IDs (EIDs), D2.2 – Report on Legal Interoperability, 2009. http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict.../ict_psp_wp2009.pdf [2018.01.16.]

12 COM (2010) 245 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai digitális menetrend, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1516110174832&uri=CELEX:52010DC0245> [2018.01.16.]

13 FUMY, Walter – PAESCHKE, Manfred: *Handbook of eID Security, Concepts, Practical Experiences, Technologies*, Publicis Publishing, Erlangen, 2011. p. 15.

<https://books.google.hu/books?id=o2WBS65hbTgC&printsec=frontcover&dq=handbook+of+eid+security&hl=hu&sa=X&ved=0ahUKewiCwuCn0tzYAhXFalAKHZ42A-AQ6AEIzAA#v=onepage&q=handbook%20of%20eid%20security&f=false> [2018.01.16.]

14 Lásd bővebben: *Elektronikus Személyazonosító Kártya*. Képviselői Információs Szolgálat, InfoJegyzet, 2015/26. http://www.parlament.hu/documents/10181/303867/2015_26_e-kartya/3e64ca47-7986-47d4-a43b-48822fe0b8c8 [2017.12.28.], www.kekkh.gov.hu/Eszemelyi/kartya_funkcioi/e_uti_okmany_funkcio, www.kekkh.gov.hu/Eszemelyi/kartya_funkcioi/e_azonositas_kartyafunkcio, www.kekkh.gov.hu/Eszemelyi/gyik/gyik_elektronikus_alairas [2017.12.28.]

15 KISS Tibor – SZEGŐ Tamás: *A személyazonosítás múltja, jelene és jövője – e-Személyazonosító igazolványra épített szolgáltatási lehetőségek*, Új Magyar Közigazgatás, 2017/2. 64.p.

egységes azonosítóként. Az alapját képező, egységes elektronikusártya-kibocsátási keretrendszer (továbbiakban: NEK) létrehozásának célja az okmány biztonságának növelése és egy unió-kompatibilis eszköz megteremtése volt. A NEK nem közvetlen ártya-kibocsátást és -felhasználást jelent, hanem egy olyan jogi-műszaki keretrendszert takar, amely

- megteremti az elektronikus ártyakibocsátás egységesítésének legfontosabb, alapvető technológiai, eljárásai, szervezeti és egyéb keretfeltételeit, és
- az állam által biztosított azonosítási szolgáltatással, valamint háttér-adatbázissal megszünteti az azonosításhoz kapcsolódó hitelességi hiányosságot (a nyilvántartás tartalmazza az egyes személyekhez tartozó ártyák adatait, biztosítja az ágazati vagy kereskedelmi rendszerekkel való kapcsolatot, ezzel garantálva azt, hogy az egyes jogosultságok nem a ártyákhoz kapcsolódnak, hanem a ténylegesen arra jogosult személyhez).¹⁶

A ártya nem csak állami funkciókat tartalmazhat, hanem egyszerre szolgálhat ki piaci igényeket is. A személyes adatok biztonságát az garantálja, hogy a ártyákhoz kapcsolódó jogosultsági adatokat nem gyűjti össze a központi nyilvántartás, csupán abból a célból tartalmazza a ártyaazonosítókat, hogy egy-egy ártya felhasználásakor a ártya elfogadója elektronikus információt kapjon arról, hogy a jogosultsági adatokat mely ágazati nyilvántartásból kérheti le.¹⁷ Emellett azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy még így is évtizedes hátrányban vagyunk. Finnországban már 1999-től lehet e-ártyát igényelni, Észtországban e-személyivel szavazni is lehet.¹⁸

2. Elektronikus dokumentum-hitelesítés

Mint ahogy azt fentebb is említettem, az elektronikus azonosítás nem egyenlő a hitelesítéssel. Bár az e-aláírást¹⁹ az azonosítás szinonimájaként szoktuk emlegetni, a nemzetközi gyakorlat egyértelműen a dokumentum-hitelesítés eszközeként definiálja. Az e-aláírás személyhitelesítésre történő felhasználása szokatlan a

16 A 2014. évi LXXXIII. törvényhez kapcsolódó Általános Indokolás. http://www.parlament.hu/iromanyok-lekerdezesep_auth=oF9z044Z&p_id=pairproxy_WAR_pairproxyportlet_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=1&pairproxy_WAR_pairproxyportlet_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpsql%2Fogy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D40%26p_izon%3D1761 [2018.01.16.]

17 FÁBIÁN Erika: *Elektronikus igazolványok*, <https://hirlevel.egov.hu/2015/05/01/elektronikus-igazolvanyok/> [2018.01.16.]

18 *The Case for E-Government: Excerpts from the OECD Report „The E-Government Imperative”,* by the OECD E-Government Task Force, in: OECD Journal on budgeting, VOL. 3., No.1., 2003. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/governance/the-case-for-e-government_budget-v3-art5-en#.WkUIjRG3IU#page4 [2017.12.28.], <https://e-estonia.com/solutions/e-governance/i-voting/> [2018.01.16.]

19 Az eIDAS rendelet 3. cikk 10. pontja értelmében olyan elektronikus adat, amelyet más elektronikus adatokhoz csatolnak, illetve logikailag hozzárendelnek, és amelyet az aláíró aláírásra használ. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU> [2018.05.28.]

nemzetközi gyakorlatban.²⁰ Az elektronikus dokumentum-azonosítás jelenti egyrészt a dokumentum keletkezésekor a tulajdonos azonosítását, kiváltva ezzel a személyes jelenlét szükségességét; másrészt pedig a dokumentum-kezelés során biztosítja a visszakereshetőséget, a felelősség megállapíthatóságát, az éppen aktuális állapotot, a tárolás módját és helyét.

2.1. Elektronikus aláírás. A fenti célok érdekében jött létre az elektronikus aláírás, amelyet 2015-ig az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (továbbiakban: Eat.) szabályozott.

Az elektronikus aláírás jogi hátterét az Európai Parlament és Tanács 1999. december 13-i, az elektronikus aláírásra vonatkozó közösségi keretfeltételekről szóló 1999/93/EK irányelve jelentette. Az EP és a Tanács felismerte az elektronikus hírközlés és kereskedelem terén az elektronikus aláírás szükségességét, ezért a jogi elismerés és a hitelesítés-szolgáltatók akkreditációjának eltérő szabályozása megakadályozására és a bizalom erősítésére bocsátotta ki irányelvét.²¹ Az irányelv az elektronikus aláírásokhoz joghatást társított: bírósági eljárásban bizonyítékként felhasználhatók, megfelelnek a sajátkezű aláírással szemben támasztott jogi előírásoknak. Továbbá rendelkezett a hitelesítés-szolgáltatók felelősségéről és az egyes tagállamokban vagy harmadik országban kibocsátott elektronikus aláírások jogi egyenértékűségéről és azok feltételeiről is.

Az elektronikus aláírás létrehozása kettős célt szolgált: tulajdonosának és a dokumentum tartalmának azonosítását. Pontosabban, a birtoklás alapú azonosítás és az azonosítás alapját képező nyilvános kulcsú infrastruktúra (kulcspár, tanúsítvány) lehetővé tette a tulajdonos személyazonosságának megállapítását a hitelesítés-szolgáltató nyilvántartásából lekérdezés alapján, illetve a sértetlenség, letagadhatatlanság²² technikai garانتálása által a dokumentum hitelességének ellenőrzését.

Sokáig (a mai napig) az e-aláírások terjedését két tényező is akadályozta: egyrészt általában ez a szolgáltatás nem ingyenes²³, ezért csak azon személyi kör használja, aki rá van kényszerítve (pl. cégeljárásnál a jogi képviselők), vagy akinek megéri a napi használat miatt. Másrészt gátat képezett nemzetközi viszonylatban a különböző nemzeti szolgáltatók által kiadott e-aláírások közötti eltérés és emiatt az eszköz felhasználásának szűk terjedelme.

2.2. Az elektronikus aláírás fajtái. Az elektronikus aláírásnak két fajtáját ismeri a törvény, amelyekhez jogkövetkezményt társít:

- fokozott biztonságú elektronikus aláírás,

20 SIKOLYA Zsolt: *Ügyfél-azonosítás és -hitelesítés a magyar e-közigazgatásban*, 3.p. <https://nws.niif.hu/ncd2006/docs/ahu/020.pdf> [2018.01.26.]

21 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:31999L0093> [2015. 01.03.]

22 HARSÁGI Viktória: *A jogharmonizáció és a technikai fejlődés hatása az okirati bizonyításra*, PhD értekezés, Miskolc, 2004. 138.p.

23 Bár egyre több országban automatikusan be van építve az e-személyibe (Észtország <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/id-card/>, Belgium <https://eid.belgium.be/en/what-eid>, Németország csak megteremti az e-aláírás megvételét és a tanúsítvány e-kártyán való elhelyezését https://www.personalausweisportal.de/DE/Buergerinnen-und-Buerger/Der-Personalausweis/Funktionen/funktionen_node.html [2018.01.16.]])

– minősített elektronikus aláírás.

Az alapfogalmak tekintetében visszautal az eIDAS rendeletre²⁴, és több esetben hivatkozza alkalmazhatóságát (pl. regisztráció elektronikus azonosítási szolgáltatás igénybevételére), rendelkezik joghatásairól.²⁵ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) rendelkezik a bírósági eljárásokban való alkalmazhatósági feltételekről.²⁶ A Pp. 323.§-a egyenlőséget teremt a papír alapú és elektronikus közokiratok között.²⁷ Az elektronikus dokumentum kinyomtatott változatához jogkövetkezmények nem fűződnek. A részletes technikai követelményeket a az elektronikus ügyintézési szolgáltatások nyújtására felhasználható elektronikus aláíráshoz és bélyegzőhöz kapcsolódó követelményekről szóló 78/2016. (VI.13.) Korm. rendelet határozza meg.

24 „fokozott biztonságú elektronikus aláírás”: olyan elektronikus aláírás, amely megfelel az a 26. cikkben meghatározott követelményeknek; „minősített elektronikus aláírás”: olyan, fokozott biztonságú elektronikus aláírás, amelyet minősített elektronikus aláírást létrehozó eszközzel állítottak elő, és amely elektronikus aláírás minősített tanúsítványán alapul; eIDAS rendelet 3. cikk 11., 12. pontja.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU>
[2018.05.28.]

25 Ha az elektronikus dokumentum minősített elektronikus aláírással vagy bélyegzővel, vagy időbélyegzővel lett ellátva, és az aláírás vagy bélyegző, vagy az időbélyegző ellenőrzésének eredményéből más nem következik, vélelmezni kell, hogy a dokumentum tartalma az aláírás vagy a bélyegző, vagy az időbélyegző elhelyezése óta nem változott. Eüsztv. 97. § (1) bekezdés.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=193173 [2018.05.28.]

Hiteles az elektronikus dokumentum, ha a nyilatkozattevő vagy kiállító elektronikus ügyintézészt biztosító szerv – illetve annak nevében kiadmányozásra jogosultjának – legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírásával vagy bélyegzőjével és – ha jogszabály így rendelkezik – időbélyegzővel látták el. Az így hitelesített elektronikus dokumentumba foglalt nyilatkozatról vélelmezni kell, hogy az a megtétele óta változatlan. E-ügyintézési rendelet 12. § (1)-(2) bekezdés.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=199341 [2018.05.28.]

26 323.§ (4) Elektronikus közokirat kiállításához az is szükséges, hogy a közokirat kiállítására jogosult az elektronikus okiraton – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírást vagy bélyegzőt, és amennyiben jogszabály így rendelkezik időbélyegzőt helyezzen el.

325.§ (1) Teljes bizonyító erejű a magánokirat, ha *f)* az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és – amennyiben jogszabály úgy rendelkezik – azon időbélyegzőt helyez el.

(5) Ha a teljes bizonyító erejű magánokiraton szereplő aláírás valódisága nem vitás vagy bizonyított, illetve a legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírás vagy bélyegző vagy zárt rendszerben alkalmazott bizalmi szolgáltatás keretében a kiállító saját kezű aláírására egyértelműen visszavezethető adatok ellenőrzésének eredményéből más nem következik, az aláírást vagy a bélyegzőt megelőző szöveget – elektronikus okirat esetén az aláírt vagy bélyegzővel ellátott adatokat – az ellenkező bizonyításáig meg nem hamisítotttnak kell tekinteni, kivéve, ha az okiratnak olyan rendellenességei vagy hiányai vannak, amelyek e vélelmet megdöntik.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=198992 [2018.05.28.]

27 (1) A közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=198992 [2018.05.28.]

2.3. Bizalmi szolgáltatások. A téma szempontjából megkerülhetetlen téma az eIDAS rendelet, amely túllépve a korábbi szabályozáson²⁸, az elektronikus aláírások szabályozása mellett általánosan megállapította az elektronikus azonosítás kölcsönös elismerésének feltételeit, és a bizalmi szolgáltatások szabályait. A rendelet célja az e-kapcsolattartás iránti bizalom erősítése és a tagállamok közötti biztonságos kommunikáció megteremtése volt, ezáltal a köz- és magánszféra online szolgáltatásai, elektronikus üzletkötései és kereskedelme hatékonyságának növelése az EU-ban. A bizalmi szolgáltatások az eIDAS meghatározása alapján rendszerint díjazás ellenében nyújtott, az alábbiakból álló elektronikus szolgáltatások:

- elektronikus aláírások, elektronikus bélyegzők vagy elektronikus időbélyegzők, ajánlott elektronikus kézbesítési szolgáltatások, valamint az ilyen szolgáltatásokhoz kapcsolódó tanúsítványok létrehozása, ellenőrzése és érvényesítése; vagy
- weboldal-hitelesítő tanúsítványok létrehozása, ellenőrzése és érvényesítése; vagy
- elektronikus aláírások, bélyegzők vagy az ilyen szolgáltatásokhoz kapcsolódó tanúsítványok megőrzése.

A rendelet a bizalmi szolgáltatások tekintetében az önkéntesség, kölcsönös elismerés és egyenértékűség elvét érvényesíti azáltal, hogy a határokon átnyúló e-szolgáltatások igénybevétele során a Bizottságnál bejelentett tagállami e-azonosítási rendszereket a tagállamok kölcsönösen elfogadják. Ezek a rendelkezések csak a határokon átnyúló vonatkozásait érintik az elektronikus azonosításnak, az azonosító eszközök meghatározása továbbra is nemzeti hatáskör maradt.

A rendelet értelmében valamennyi tagállam bizalmi listákat állít össze, tart fenn és tesz közzé, amelyekben szerepelnek a felelőssége alá tartozó minősített bizalmi szolgáltatókra vonatkozó információk, valamint az e szolgáltatók által nyújtott minősített bizalmi szolgáltatásokra vonatkozó információk.²⁹

Az elektronikus aláírás alkalmazási, megvalósítási lehetőségei az eIDAS rendelettel kiszélesednek, hiszen a papírra vetett aláíráshoz képest nagyobb biztonságot nyújt, nemcsak az aláíró személyéhez köthető, hanem a dokumentum tartalmához is a sértetlenség³⁰, letagadhatatlanság biztosításával. Ma már az e-személyi is tartalmaz (az ügyfél kérésére) e-aláírást, ismerjük már a mobil-

28 Az Európai Parlament és a Tanács 1999/93/EK irányelve (1999. december 13.) az elektronikus aláírásra vonatkozó közösségi keretfeltételekről. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A31999L0093> [2018.01.13.]

29 Magyarországon elsőként a Microsec szerepel az eIDAS szerint tanúsított és minősített bizalmi szolgáltatók listáján. <https://static.e-szigno.hu/docs/szsz--min--bel--EN--v2.2.pdf> [2018.01.13.]

30 Sík Zoltán: Digitális aláírás, elektronikus aláírás, Magyar Távközlés, 2000/4.

aláírást³¹, sőt néhány év múlva már felhőalapú szolgáltatással is készíthetünk majd aláírást.³²

2.4. Az eIDAS rendelet biztonsági szintjei. A rendelet biztonsági szintekről is rendelkezik, amely biztonsági szinteknek azt kell megmutatniuk, hogy egy elektronikus azonosító eszköz milyen szintű megbízhatósággal állapítja meg egy személy személyazonosságát, ezáltal biztosítékot nyújtva arra, hogy egy bizonyos személyazonosságot sajátjának mondó személy ténylegesen az, akihez az adott személyazonosságot hozzárendelték. A biztonsági szint attól függ, hogy az elektronikus azonosító eszköz milyen szintű megbízhatósággal ellenőrzi egy személynek az általa megadott vagy állítólagos személyazonosságát, figyelembe véve az alkalmazott folyamatokat (például személyazonosítás és személyazonosság-ellenőrzés, valamint hitelesítés), az igazgatási tevékenységeket (például az elektronikus azonosító eszközöket kibocsátó szervezet valamint az ilyen eszközök kibocsátására alkalmazandó eljárás) és a végrehajtott technikai ellenőrzéseket.

Az „alacsony” biztonsági szint egy elektronikus azonosítási rendszer keretében kibocsátott olyan elektronikus azonosító eszközre utal, amely korlátozott megbízhatósággal ellenőrzi egy személy általa megadott vagy állítólagos személyazonosságát, és amelyet a kapcsolódó technikai specifikációk, szabványok és eljárások, többek között technikai ellenőrzések alapján kell jellemezni, továbbá amelynek célja a személyazonossággal való visszaélés vagy a személyazonosság megváltoztatása kockázatának csökkentése.

A „jelentős” biztonsági szint egy elektronikus azonosítási rendszer keretében kibocsátott olyan elektronikus azonosító eszközre utal, amely jelentős megbízhatósággal ellenőrzi egy személy általa megadott vagy állítólagos személyazonosságát, és amelyet a kapcsolódó technikai specifikációk, szabványok és eljárások, többek között technikai ellenőrzések alapján kell jellemezni, továbbá amelynek célja a személyazonossággal való visszaélés vagy a személyazonosság megváltoztatása kockázatának jelentős csökkentése.

A „magas” biztonsági szint egy elektronikus azonosítási rendszer keretében kibocsátott olyan elektronikus azonosító eszközre utal, amely nagyobb megbízhatósággal ellenőrzi egy személy általa megadott vagy állítólagos személyazonosságát, mint egy „jelentős” biztonsági szintű elektronikus azonosító eszköz, és amelyet a kapcsolódó technikai specifikációk, szabványok és eljárások, többek között technikai ellenőrzések alapján kell jellemezni, továbbá amelynek célja a személyazonossággal való visszaélésnek vagy a személyazonosság megváltoztatásának a megakadályozása.³³

A magyar szabályozásban meg kell említeni azon egységesítési törekvést, hogy a központi államigazgatási szervek és azok irányítása, felügyelete alá tartozó

31 Ausztria 2009-ben bevezette a mobil telefonon keresztüli személyazonosítás és elektronikus aláírás lehetőségét. <https://www.handy-signatur.at/hs2/> [2017.12.28.] Észtország mobil-azonosítójáról lásd: <https://e-estonia.com/solutions/e-identity/mobile-id> [2018.01.13.]

32 *E-aláírás az eIDAS korában*, <http://bitport.hu/e-alairas-az-eidas-koraban-microsec-pass-by-me> [2018.01.13.]

33 eIDAS rendelet 8. cikk (2) bekezdése.

szervek vonatkozásában kötelező kormányzati hitelesítés-szolgáltatást³⁴ igénybe venni. Emellett az önkormányzati ASP-hez csatlakozott önkormányzatok is ezt a személyhez kötött, NISZ által nyújtott BALE (Biztonságos Aláírás Létrehozó Eszköz) eszközt használják a rendszerekben való azonosításhoz.

2.5. Az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés. A fentebb említett bizalmi szolgáltatások és nevesítetten az elektronikus aláírás mellett az utóbbi években kifejlesztették az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítést (továbbiakban: AVDH), amely egy ingyenesen elérhető, elektronikus aláírással összekapcsolt, állam által biztosított hitelesítési mód. Az AVDH KEÜSZ³⁵-ként olyan szolgáltatás, saját aláíró tanúsítvány nélkül olyan elektronikus aláírási formát biztosít a természetes személyek számára, mely az ügyfélkapu azonosító szolgáltatását veszi igénybe annak megállapítására, hogy a dokumentum a megfelelő ügyféltől származik. Az alkalmazás a felhasználó azonosítása és hitelesítése után létrehozza az aláírást a kijelölt dokumentumon, iraton és a személyt igazoló adatokon, majd a sikeresen ellenőrzött aláírást visszaadja a felhasználónak. A személyhez rendelésről kiállított igazolást elektronikus dokumentumba vagy az elektronikus dokumentumhoz kapcsolt záradékba foglalja, és azt – a hitelesítendő nyilatkozattal együtt – minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus bélyegzővel, valamint minősített időbélyegzővel hitelesíti.³⁶

3. Elektronikus azonosítási szolgáltatások, kapuk az elektronikus ügyintézéshez

Az azonosítási módokat tekintve beszélhetünk tudás-, eszköz- / birtoklás- és tulajdonság alapú / biometrikus azonosításról. A tudás valamilyen információ ismeretét, a birtoklás valamilyen eszköz használatát, a biometrikus pedig egy egyedi tulajdonság alapján történő azonosítást jelenti. Magyarország az azonosítást tekintve a tudásalapú azonosítást választotta azzal, hogy állami rendszerbe építve jelszavas belépést biztosít állampolgárai számára a kormányzati portálon.³⁷ Zárójeliesen meg kell jegyezni, hogy az e-aláírást is ismerte és 2001-től törvényi szinten szabályozta³⁸, de ez nem terjedt el széles körben a fenti okokból és a központosítást előnyben részesítő jogalkotói szándékból kifolyólag. Az utóbbi évek fejlesztései az ügyfél- és hivatali kaput használó jogalanyok körének bővítését (gazdálkodó szervezetek, nem közigazgatási szervek, külföldiek) és a többfaktoros

34 Ezt a szolgáltatást az állami tulajdonú NISZ Zrt. nyújtja.

35 A SZEÜSZ-ökön belül olyan elektronikus szolgáltatások, amelyek kizárólag állam által, kijelölt szolgáltató útján, kötelezően nyújthatók.

36 Az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet 112.§ (1) bekezdés.

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=199341 [2018.05.30.]

37 Nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy az elektronikus aláírás szintén lehetőséget kínál mind a hitelesítés, mind az azonosítás tekintetében, azonban az állam elsődlegesen a központi rendszer keretein belül kívánta megvalósítani az e-ügyintézés.

38 Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény.

azonosítás (pl. telefonos kód) lehetőségének megteremtését célozták. A többfaktoros azonosítás nemcsak front office, ügyféli oldalon jelent meg, hanem back office oldalon mind az államigazgatási, mind az önkormányzati alrendszerekben (önkormányzati ASP szakrendszerek használatánál) egyre elterjedtebb (néhol kötelező) a felhasználónév-jelszó és eszköz alapú azonosítás párosítása.

3.1. Elektronikus azonosítási lehetőségek a magyar szabályozásban. Az elektronikus azonosítás az Eüsztv. szerint az ügyfél választásának megfelelően az alábbi módokon történhet:

- elektronikus azonosítási szolgáltatással³⁹,
- az eIDAS Rendeletnek megfelelő elektronikus azonosító eszközzel⁴⁰, vagy
- az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv által közzétett tájékoztatóban az adott eljárástípus, illetve eljárási cselekmény tekintetében elektronikus azonosítási szolgáltatással.⁴¹

Ezekben az esetekben – ha biztosított, hogy a kézbesített elektronikus dokumentum megegyezik a nyilatkozattevő által jóváhagyott dokumentummal – az elektronikus kapcsolattartás során alkalmazott jognyilatkozat írásbelinek minősül. Ha jogszabály valamely nyilatkozat megtételét nem köti valamely kapcsolattartási mód alkalmazásához, az e törvényben foglaltaknak megfelelően bármely elektronikus úton megtett nyilatkozat joghatásai megegyeznek a nem elektronikus úton megtett nyilatkozat joghatásaival.⁴²

39 SZEÜSZ, előfeltétele az ügyfél-regisztrációs nyilvántartásba való regisztráció. A SZEÜSZ szolgáltató az azonosítást kérő szervezet megbízásából azt vizsgálja, hogy az azonosítandó személy megegyezik-e egy korábban regisztrálttal. Ennek keretében rendelkezésre bocsátja a szükséges adatokat és hitelesíti a vizsgálándó és a regisztrált személy közötti kapcsolatot. A természetes személy ügyfelek számára nyújtott e-azonosítási szolgáltatás a Kormány által kötelezően biztosítandó SZEÜSZ. Ide tartozik:

- tároló elemet tartalmazó személyazonosító igazolvány útján biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatás,
- ügyfélkapu, valamint részleges kódú telefonos azonosítás.

40 Az eIDAS rendelet 3. cikk 2. pontja értelmében olyan hardver- és/vagy szoftvereszköz, amely a személyazonosító adatokat tartalmazza, és amelyet online szolgáltatások céljából történő azonosításra használnak.

A rendelet az alábbi feltételek esetén rögzíti a kölcsönös elismerés kötelezettségét:

- az elektronikus azonosító eszközt a Bizottság által közzétett listában szereplő valamelyik elektronikus azonosítási rendszer keretében bocsátották ki,
- az elektronikus azonosító eszköz biztonsági szintje azonos vagy magasabb, mint az érintett közigazgatási szerv által az első tagállamban nyújtott online szolgáltatáshoz való hozzáféréshez előírt biztonsági szint, feltéve, hogy az „jelentős” vagy „magas”,
- az érintett közigazgatási szerv a „jelentős” vagy „magas” biztonsági szintet használja az adott online szolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatban.

eIDAS rendelet 6. cikk

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0910&from=HU>
[2018.05.28.]

41 Eüsztv. 18.§ (2) bekezdés. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=193173 [2018.05.28.]

42 Eüsztv. 17.§ (1), (5) bekezdés. http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=193173 [2018.05.28.]

3.2. Az elektronikus azonosítási szolgáltatás fajtái. A szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások (továbbiakban: SZEÜSZ)⁴³ a 2011-es Ket. módosítással jöttek létre. Mintegy szolgáltatáskészletként⁴⁴, mint a LEGO kockák⁴⁵ illeszkedtek egymásra. Külön SZEÜSZ-ként jött létre a KAÜ (központi azonosítás ügynök).⁴⁶ Bár a gyakorlatban a rendszernek még vannak hibái⁴⁷ (a kormányzati portálon való belépést követően a hiteles elektronikus postafiókunk megnyitásához a tarhely.gov.hu-n újra be kell jelentkeznünk).

Az ügyfél a jelenleg hatályos szabályok szerint a Kormány által kötelezően biztosítandó elektronikus azonosítási szolgáltatásként a tároló elemet tartalmazó személyazonosító igazolvány⁴⁸ (továbbiakban: e-személyi) útján biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatást, az ügyfélkaput és a részleges kódú telefonos azonosítást veheti igénybe. Ezen azonosítási szolgáltatások egységes ügyfél-regisztrációs nyilvántartásból épülnek fel.

A külföldi – Magyarországon például lakóhely hiányában nyilvántartásba nem vett – ügyfelek, azonosításhoz kötött elektronikus ügyintézés céljából, önként regisztrálhatnak az elektronikus ügyintézés igénybe vevő külföldi személyek nyilvántartásába. Természetesen e nélkül is jogosultak elektronikus ügyintézésre az eIDAS rendelet által biztosított megoldások használatával.⁴⁹ Az ügyfél

43 Olyan elektronikus szolgáltatások, amelyek működését az állam maga kívánja szabályozni, ezért tartalmát, nyújtásának feltételeit (bejelentéshez vagy engedélyhez kötve) törvény vagy kormányrendelet határozza meg. Másik megfogalmazás szerint: „*a Ket.-ben vagy kormányrendeletben nevesített elektronikus ügyintézési szolgáltatás, azaz a hatóság által az elektronikus ügyintézés megvalósítása érdekében kialakított informatikai háttér, illetve az ezen kívül jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet által a hatóság vagy az ügyfél számára az elektronikus ügyintézés megvalósítása vagy használata érdekében ingyenesen vagy ellenérték fejében nyújtott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatás.*” CZÉKMANN Zsolt – CSEH Gergely: *Elektronikus közsolgáltatások a SZEÜSZ-ök tükrében*, In: Publicationes Universitatis Miskolcensis, Sectio Iuridica et Politica, Tomus XXXII., 2014. 139.p.

44 MOLNÁR László – SASVÁRI Péter – TARPAI Zoltán Tamás: *Közigazgatási informatikai alkalmazások*, NKE, Budapest, 2016. 9.p.

45 SÁNTHA György: *„Utazás a digitális állam körül” – e-közigazgatási úti beszámoló az elmúlt 10 évről*, In: Új Magyar Közigazgatás, 2015/3. 74.p.

46 A szolgáltatás révén lehetőség van az azonosítás módjának megválasztására és az azonosítás végrehajtására az Eüsztv. által lehetővé tett azonosítási szolgáltatások révén.

47 Maga Hajzer Károly, informatikai helyettes államtitkár is elismerte, hogy „a három éve már használatban lévő rendszerek 55 százaléka teljesen integrálhatatlan volt egy központi rendszerbe. Elszórt kis szigetek léteztek egymás mellett, mindenféle kapcsolat nélkül.” <https://hirlevel.egov.hu/2017/10/23/nagy-valtozas-jon-januaban-vizsgazik-az-allam-infoter-2017/> [2018.01.03.]

48 Alapja az egységes elektronikusártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény, az e-ártya megvalósításához szükséges egyes törvények, valamint az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény módosításáról szóló 2015. évi CXXX. törvény és az elektronikus közigazgatás kiterjesztésével kapcsolatos feladatokról szóló 1743/2014. (XII.15.) Korm. határozat, az egységes elektronikusártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény végrehajtásához szükséges kapcsolódási, műszaki, technológiai, biztonsági előírásokról, követelményekről és a hitelesítési rendről szóló 53/2015. (IX.24.) BM rendelet.

49 <http://www.parlament.hu/irom40/07392/07392.pdf> [2016.07.12.]

- az e-személyi útján⁵⁰ biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatás esetében a kártya tároló elemén található azonosító adat olvasásával és az állandó személyazonosító igazolványhoz tartozó PIN kód,
- részleges kódú telefonos azonosítás esetében felhasználói azonosító és jelszó,
- ügyfélkapu esetében a felhasználói neve és jelszava vagy ezek mellett még a választott második hitelesítési tényező alkalmazásával azonosítja magát.⁵¹

A Központi Ügyfél-regisztrációs Nyilvántartás regisztrációs szerveként a Kormány a fővárosi és megyei kormányhivatalokat, a fővárosi és megyei kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) hivatalait, az e-közigazgatásért felelős minisztert, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Magyar Posta Zrt.-t, valamint Magyarország diplomáciai és konzuli képviselőit jelöli ki⁵², illetve a 2016. január 1-jétől bevezetett e-személyi igazolvánnyal elektronikusan is lehet regisztrálni.

A korábban e-aláírással hitelesített elektronikus űrlap háttérbe szorult. Ez a kijelentés azonban nem teljes egészében állja meg a helyét. Elsősorban az e-aláírás funkciója látszik változni, beépítve az e-személyibe. Az e-űrlap a regisztrációnál már nincs jelen, de mint elektronikus formanyomtatvány (ÁNYK) továbbra is él, csak új formák társultak hozzá e-Papírként (általános célú elektronikus kéreleműrlap)⁵³, mint kötelezően igénybe veendő központi elektronikus ügyintézési szolgáltatás, vagy iForm-ként, azaz egyfajta szabadságot adva az ügyintézésben.

3.3. „Kiskapuk” az e-közigazgatásban. Mára az elektronikus ügyintézésben számtalan „kiskapuvál” találkozhatunk, amely az azonosításban a jogosultságok kezeléséhez ad segítséget. Az ügyfélkapu „sokszorozódott”: már létezik a cégkapu, perkapu és a hivatali kapu is funkcionál tovább. Melyik mire való? Miért ez a sok elnevezés?

Az *ügyfélkapu* a természetes személyek elektronikus ügyfélbeléptető és azonosító rendszere, míg a *hivatali kapu* az ügyfélkapu részeként (a természetes személy azonosítását követően) a közigazgatási hatóságok számára nyújt felületet az ügyfelektől érkező beadványok fogadására. Mindkettőhöz tárhely tartozik. A Kormány által kötelezően biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatás (ügyfélkapu, részleges kódú telefonos azonosítás, e-személyivel azonosítás) igénybe vevője jogosult az értesítési tárhely használatára. A kézbesítési szolgáltatáshoz kapcsolódó hivatali tárhely a kijelölt szolgáltató által az elektronikus ügyintézését biztosító szervek számára nyújtott hivatalos elektronikus kapcsolattartásra szolgáló tárhely, biztonságos kézbesítési szolgáltatási cím.

50 Lásd bővebben az 1.1. alfejezetben.

51 Eüsztv. 35.§ (1)-(2) bekezdés, az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet (továbbiakban: E-ügyintézési rendelet) 71.§ (1) bekezdés, 72.§ (2) bekezdés.

52 Az újfajta e-személyi igazolvány igénylése esetén a regisztrációs kérelem kizárólag ott terjeszthető elő, ahol a személyazonosító igazolvány kiadása és az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályairól szóló kormányrendelet szerint az állandó személyazonosító igazolvány iránti kérelem előterjeszhető.

53 VÁGUJHELYI Ferenc: *A „kormányzati e-papír” – azaz hogyan ne diszkrimináljuk az elektronikus kapcsolattartást?* Új Magyar Közigazgatás, 2017/1.

Az ügyfélkapuhoz kapcsolódóan szólnunk kell a külföldiek e-ügyintézéséről is. A lehetőség elvi szinten évek óta adott, jogi háttere kidolgozott. A szolgáltatásnyújtás szabadságának biztosítása, eljárások egyszerűsítése az e-közigazgatás terén már a Szolgáltatási irányelvben⁵⁴ megjelent elvárás volt, amelyet Magyarország a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXXV. törvénnyel ültetett át. Szintén itt jelent meg az egyablakos ügyintézés (point of single contact) lehetőségének garantálása, amely Magyarországon a kormányablakok révén valósult meg. Az irányelv hatására született meg az eugo.gov.hu honlap, amely a tájékoztatást szolgálja külföldiek számára, elsősorban az üzleti tevékenységekhez. Sajnos e-ügyintézésre nem ad lehetőséget. Az ügyfélkapuhoz hozzáférés lehetőségét elvileg a magyarorszag.hu biztosította a külföldiek számára. A gyakorlatban azonban az előbb említett honlapon ügyfélkapura belépés lehetetlen, a magyarorszag.hu-n pedig hiányzik bárminemű idegen nyelvű tájékoztatás. Most már létezik a külföldi személyek nyilvántartása is, amellyel talán a határokon átnyúló ügyintézés is megindulhat. A határokon átnyúló e-közszolgáltatások megteremtése már évek óta az EU kiemelt célkitűzése.⁵⁵

A gazdálkodó szervek azonosítására a gazdálkodó szervezet természetes személy képviselőjének azonosítása és képviseleti jogának igazolása útján is lehetőséget nyújt az új szabályozás. Sőt, ha a képviseleti jogosultság közhiteles nyilvántartásból vagy a nem természetes személy ügyintézési rendelkezéséből következik, a képviseleti jog további igazolása sem szükséges vagy követelhető meg. 2018. január elsejétől a gazdálkodó szervezetek számára kötelező a *cégkapu* használata. Az elektronikus ügyintézését biztosító szervek a cégkaput a Biztonságos Kézbeszítési Szolgáltatáshoz csatlakozva tudják igénybe venni.

A bíróságra az (aláírt, külső aláíró programmal vagy AVDH-val hitelesített) beadványok 2016. július 1-jétől már *perkapun*⁵⁶ keresztül is benyújthatók. A

54 Az Európai Parlament és a Tanács 2006/123/EK irányelve (2006. december 12.) a belső piaci szolgáltatásokról. (OJ L 376/36, p. 36-68.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0123&from=HU> [2017.03.01.]

55 eGovernment akcióterv 2011-2015, http://www.etudasportal.gov.hu/download/attachments/17793039/EU_ekormanyzati+akcioterv_2011-2015.pdf [2018. 01.21.]

Európai digitális menetrend, COM (2010) 245 végleges: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai digitális menetrend, Brüsszel 2010.05.19. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1516639859029&uri=CELEX:52010DC0245> [2018.01.21.]

Uniós e-kormányzati cselekvési terv (2016-2020), COM (2016) 179 végleges: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Uniós e-kormányzati cselekvési terv (2016-2020). A közigazgatás digitális átalakításának felgyorsítása, Brüsszel 2016.04.19. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0179> [2018.01.21.]

Tallini nyilatkozat az e-kormányzatról, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/ministerial-declaration-egovernment-tallinn-declaration>
<https://www.eu2017.ee/news/insights/tallinn-declaration-egovernment-ministerial-meeting-during-estonian-presidency> [2018.01.21.]

56 A perkapu szolgáltatás bevezetéséhez szükséges, valamint egyéb, az elektronikus ügyintézésrel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 123/2016. (VI.7.) Korm. rendelet.

perkapu az ügyfélkapun keresztül érhető el, egyszerre hat felhasználó férhet hozzá a dokumentumokhoz.

4. Összegzés

A kapcsolattartás formái folyamatosan szélesedtek ki az idők során a közigazgatásban. A kommunikációs csatornák szélesedésével és a kommunikáció formájának változásával az ügyintézés módja is megváltozott. Mai rohanó világunkban – ahol már vásárolni is gyakran a neten szoktunk – természetessé válik, hogy hivatalos ügyeinket is számítógépen keresztül, sorban állás nélkül tudjuk elintézni. Az ügyfél a hatóság részéről a biztonságot, dokumentumai sértetlenségét, a hatóság az ügyfél személyazonosságának megállapíthatóságát igényli. Ennek ma már mind jogi, mind technikai háttere megoldott. Eddig csak az e-aláírással rendelkezők számára volt elérhető az e-dokumentumok hitelességének biztosítása, az Eüsztv. nyújtotta új megoldások (AVDH, kormányzati hitelesítés-szolgáltatás) már teret engednek annak, hogy a biztonság, hitelesség fogalma általánossá váljon, alapértelmezett, mindenki számára elérhető legyen.

Meg kell jegyeznünk, hogy a felvonultatott megoldások jók, viszont meglátásom szerint irányválasztásra van szükség. A környező országok már évekkel ezelőtt állást foglaltak abban, hogy az azonosításra, hitelesítésre milyen eszközöket alkalmaznak, ezáltal erre tudtak felépíteni egy jól működő e-ügyintézési rendszert. A hazai szabályozásból a próbálkozás, tenni akarás érződik, gyakran a szabályokon való enyhítés, amelyet jobb esetben az ügyfélbarátság és esélyegyenlőség megteremtése, rosszabb esetben a technikai háttér nem megfelelő volta eredményezett.

Van még hova fejlődünk. Az Unió e-kormányzati cselekvési terv (2016-2020) is egyik céljának tekinti eIDAS szolgáltatások elterjedésének felgyorsítását és a határokon átnyúló mobilitás biztosítása interoperabilis digitális közszolgáltatások segítségével. Az okos telefonok világában meg kell teremteni annak lehetőségét is, hogy az ügyfél ne csak személyesen vagy online tudjon azonosítottan kapcsolatba lépni a hatósággal, hanem akár telefonja által is. Ennek módja az e-személyi e-azonosítás funkcióinak kihasználása és az e-aláírás mobilra adaptálása.

Az eIDAS rendelet lehetőséget biztosít a határokon átnyúló ügyletekben az e-azonosítás egyenértékűségének elismerésére és ezáltal elősegíti mind az egységes digitális piac megteremtését, mind a nemzetközi közigazgatások közötti hatékonyabb együttműködést és az online ügyintézését. Ehhez szükséges a bizalmi listák feltöltése, a rendelet követelményeinek való megfelelés a nemzeti e-azonosítási rendszereknél és a Bizottság felé való bejelentés.
